

■ Egyedülálló csődegyezség Nem számolják föl a kéziszerszámgyárat

Március elején még kétesélyesnek látszott a Szegedi Kéziszerszámgyártó Rt. csődegyeztető tárgyalásának kimenetele. A tét ugyanis az volt, hogy megmarad-e a részvénytársaság, avagy fölszámolják. Mára valamivel okosabb lett minden érintett, hisz megmenekült – ráadásul szinte egyedülálló megoldással – a nagymúltú gyár. A happy end azonban sok véletlen szerencsés összejátszásán is múlt.

A Szegedi Kéziszerszámgyártó Rt. 1992. október 30-án jelentett csődöt, addigra 52 millió forint veszteséget és 190 millió forint adósságot gyűjtött össze. Ez a cégközlönyben december 3-án jelent meg. Idén március 31-ig három egyeztető tárgyalásra került sor, oly módon, hogy egy ízben a 90 napos moratóriumot is meg kellett szavazniuk az egybegyűlteknek. Végül is volt értelme a halasztásnak, noha az utolsó percekig kétséges volt, megszületik-e az egyezség.

Mint ahogy azt Vasas István elnök-igazgatótól megtudtuk, s a csődegyeztetőkön magunk is tapasztaltuk, ezúttal nem a kishitelezőkön múlt a dolog. Az adut a bankok tartották a kezükben, amelyek a közel 200 millió forint értékű kintlévőség 90 százaléka felett rendelkeztek.

– Hadd ne az én számból hangozzék el, mi akadályozta a csődegyezség korábbi létrejöttét – mondta Vasas István. – A Volán Rt. képviselője jelentette ki, hogy a jelenlegi bankrendszer kell okolni azért, ha nem születik meg az egyezség. A bankok ugyanis olyan képviselő-

jüket küldik el a tárgyalásokra, akik nem rendelkeznek felhatalmazással a központjuktól. Ráadásul Budapestről nézve teljesen mindegy a pénzintézetek számára, hogy fölszámolnak-e egy 120 embert foglalkoztató üzemet.

– Végül is – a Dél-Alföldre vonatkozóan – egyedülálló megoldás született...

– A bankok közül is a legnagyobb hitelezőnk az MHB Rt. Ezzel a pénzintézettel kellett a március 31-i csődegyezség után különmegállapodást kötni, a moratórium lejártáig, április 3-ig. A tárgyaláson jelenlévő hitelezők – zömmel a kicsik – tehát úgy írták alá az egyezséget, hogy nem tudták, mi lesz a bank válasza. Mi az MHB Rt.-nek a rendelkezésre álló két napban bemutatuk azt a szándéknyilatkozatot, amely szerint egy osztrák cég, a bécsi Leasfinanz AG 21 millió ATS értékű hitelt bocsát a rendelkezésünkre, 10 éves lejáratúval, amelyre viszont bankgaranciát kértek. Ezt kaptuk meg a többi banktól, s végül az MHB Rt.-től is.

– Ezek szerint a kéziszerszámgyár az osztrák hitelből kifizeti a hitelezőit, majd tíz év alatt törleszti a kölcsönt.

– Lejáratkor az összeg 203 százalékat fizetjük vissza. A megoldás számunkra kedvező, mivel az első részletet, nagyjából 18 millió forintot másfél év múlva kell törlesztenünk. S a jelenlegi rendelésállomány – aminek a fele export – ismeretében biztosak vagyunk benne, hogy nem lesz problémánk.

Fekete Klára

Szakszervezeti kérdőjelek

A Munkaügyi Központ munkájáról, a munkanélküli ellátásról kívánták gyarapítani ismereteiket a helyi szakszervezetek, ezért a Munkástanácsok és a Független Szakszervezetek találkozót kezdeményeztek a munkaügyi szervezet munkatársaival Szegeden. Sajnos a munkavállalók meghívott képviselői közül tegnap csak a Munkástanácsok, a Független Szakszervezetek és az Értelmiségi Dolgozók Szövetsége jelent meg a központban. A

találkozón olyan kérdésekre kértek és kaptak választ a szakszervezetek, mint: hogyan alakul a munkanélküliség a megyében, a munkaügyi központ átalakításával nőtt-e a közvetítés hatékonysága, mit lehet tenni a pályakezdő munkanélküliség csökkentéséért, az átképzést vállaló cégeknek kell-e elhelyezkedési garanciát vállalniuk, hogyan ellenőrizi a központ a feketemunkát, mi a helyzet a közmunkával.

K. G.

■ Csak az avatott szem tud különbséget tenni a múlt században, illetve a hatvan éve épült napsugaras oromzatú népi lakóházak között. A homlokzat felső harmadát elfoglaló faszerkezet közepén nyitott ablakból futnak szét a „sugarak” – a középpontot a meleget és világosságot adó Nappal, de Isten szemével is azonosították.

Csupán a napsugaras oromzat még nem indokolja egy népi lakóház védetté nyilvánítását – ehhez az is szükséges, hogy az épület szerkezete is hű legyen az építés idejéhez. A *Csaba utca 34. építési idejét 1879-80-ra teszik.*

A ház teljes homlokzatáról leverték a vakolatot. Az oszlopfejeket, mintázott ablakkereteket, párkányokról természetesen mintát vettek, s a helyreállítás későbbi szakaszában újraöntve visszakerülnek eredeti helyükre.

Elkészült a napsugaras oromzat rekonstrukciója. A szerkezeti elemeket egyenként kiemelték, és a műemlékvédők hődmézővásárhelyi telepén újították föl.

A egykor nyitott verandát az idők során beépítették, ily módon is növelve a hasznosítható helyiségek számát. A vegyes falazású házban (amelynek építéskor vályogot és égetett téglát egyaránt használtak) eredetileg három helyiség volt: konyha, két szobával. A konyhában búbos kemence állt, ezt vissza is állítják majd, amint az épület jelen állapotának bemutatásakor *Makra Sándor*, az Országos Műemléki Hivatal építésvezetője elmondta.

A kutatások során meglepő felfedezést tettek: *a szoba mennyezetén meglehetősen jó állapotban megmaradt egy növénymintás, keretes díszítmény.* Természetesen megőrzik, ami nem lesz könnyű, hiszen az épület tetőterének beépítését is tervezik, s ehhez meg kell erősíteni a födémét.

Készen állnak az ajtók és az ablakok; a műemléki hivatal Oroszlán utcai székházában várják a pillanatot, amikor a helyükre illeszthetik őket.

Az épület korábban az akkor még egységes Posta tulajdona volt. Tőlük kapta meg az 1989 és '90 fordulóján megalakult Mozgáskorlátozott Fiatalok Rehabilitációs és Sport Centruma Alapítvány. *Dr. Salgó László*, az alapítvány titkára elmondta, hogy egyik céljuk egy Szegeden máig hiányzó,

■ Rehabilitációs központ lesz Napsugár és istenszem

Fotó: Gyenes Kálmán

A műemlékjegyzék Szegeden kilenc védett napsugaras házat tart nyilván. Közülük nyolc Alsóvárosban található – a kilencedik pedig (Felsőváros egyetlen védett népi lakóházaként) a Csaba utca 34. szám alatt. Mozgáskorlátozottak számára épülne benne rehabilitációs központ – ha futná a pénzükből. A felújítás, és az új épületszárny kialakítása mindenesetre elkezdődött...

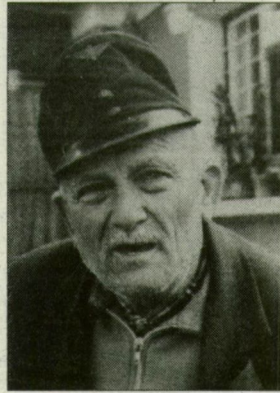
mozgáskorlátozottakat szolgáló rehabilitációs központ létrehozása. A szárazföldi és vízi torna, valamint a víz alatti

masszázs ugyanis sokat segíthetne abban, hogy a megmaradt képességek ne sorvadjanak el, sőt: továbbfejlesz-

A ház önkéntes őre

A levert vakolatú, napsugaras népi lakóházzal most hiányzik a műemléki védettséget bizonyító tábla. De amíg rajta volt, addig sem riasztotta el korunk vandáljait. A lakatlanul maradt épületre csak a gondviselés, no meg a szomszéd, a most nyolcvan esztendő Rigó Balázs bácsi vigyázott.

Emlékezete szerint éppen tizenhárom esztendeig tartott az önkéntes őrködés, amire senki sem kérte föl, és persze nem is fizetett érte senki. Rigó Balázs (ahogyan bemutatkozásakor mindig hozzáteszi: „egykori államvasúti főfelügyelő és vizsgázott kazánfűtő”) mégis szívvel-lélekkel azon volt, hogy a szép szomszédházat

megvédje az ártó szándékoktól.

„Neki köszönhető, hogy a falak még állnak” – mondta Takács Máté, a város korábbi főépítésze. A szegediek nevében mi is köszönjük, Balázs bácsi!

■ Vita Szeged jövőjéről 28.

Városfejlesztés – a zöldek szemével

Alapvető gondolatnak tartom, hogy egy modern város közlekedésében egyenlő esélyt kell adni a kerékpáros, a gyalogos, az autós és a tömegközlekedésnek! Jelenleg ez az esély nincs meg, mert az egységű az autó oldalára billent. A tervezésben mindent el kell követni ennek a világméretűnek is helyesnek talált gondolatnak a megvalósítására. Hogy Szeged esetében milyen intézkedések kellenének? A koncepcióban felsoroltakat megerősítve, illetve kiegészítve, a következőket valom:

– a Belváros autómentesítése mihamarabb megoldandó. Csak áruszállító járműveket kellene beengedni. Nyugaton már évtizedek óta, még a kisvárosok központja is autómentes. Ez a jövő útja, ez alól nem lehet kitérni, s jobb előbb megvalósítani, mint később. Persze lehet ezt fokozatosan is, előbb a Klauzál tér, Árpád tér és így tovább;

– ehhez a parkolóhelyek biztosítása történhet parkolóházakkal, a jobb területkihasználás végett a föld alatti megoldást támogatom, persze nem a Klauzál tér alatt, mint azt egy terv gondolta;

– a tömegközlekedés átszervezése fokozatosan történhet. Csinján kell bánni a villamosüggyel, mert ami most tehernek tűnik, később jól jöhet. A troli fejlesztése magától értetődő;

– az autóbuszok fokozatos cseréje mellett elgondolkodtató ötlet gyorsjáratú expresszbuszok beállítását az arra megfelelő helyeken (Újszeged, sugárutak). A buszpályaudvar kitépítése helyes, esetleges decentrumok további létrehozásával;

– az E5 várost elkerülő szakaszának megépítése már elkészült: rég meg kellett volna csinálni. Minél tovább tervezgetünk, annál nagyobb lesz a vá-

ros átmenő forgalma, és ezzel együtt a levegőszennyezés. Nem biztos, hogy a déli Tiszahíd végleges megoldást hoz, hisz a Nagykörút terheltsége máris nagyfokú (Rigó Mihály véleménye). A déli hídról az a véleményem, hogy amit meg akarnak építeni, azt meg is építik. Előnye akkor mutatkozna igazán, ha közúti híd – vasúti híd – vasúti teherszállítás (beleértve a kamion-transzítot is) hármas kérdéskörben gondolkoznánk. Az igazi elkerülő megoldást az északi híd adná, bár kétségtelenül ez a legdrágább és így a legtávolabbi megoldás;

– a neuralgikus közlekedési helyeken forgalomnyugtatóval lehetne növelni a biztonságot a gyalogosok és a kerékpárosok számára;

– ellentmondást vélek felfedezni a déli autópálya kérdésében, ugyanis az önkormányzat korábban ezzel, mint bi-

zonytalan tervvel nem foglalkozott, most a koncepcióban számolnak vele;

– a repülőtér fejlesztése esetében alapvető, hogy összhangban legyen környezetével, ne károsítsa a természetközeli élőhelyeket; – rendes kerékpárutak kiépítése igen fontos. A zöldfelületi fejlesztésnél gondolni kell a kerékpáros ingázókra (kedveltek a parkokon át vagy mellett vezetett kerékpárutak).

Az energia-gazdálkodáshoz néhány gondolat. Egy Szeged mellé tervezett gázturbinás erőmű gondolatát támogatni kell. Környezetvédelmi szempontból jelenleg ez tűnik a legelfogadhatóbbnak a többi lehetőség mellett. No és már nem látszik túl távolinak az alternatív energiaforrások felhasználása, mint a nap- és a szélenergia. Egy napelemes, energiatakarékos „zöld” ház megépítéséhez már jelenleg is beszerezhetők a megfelelő anyagok. (Folytatjuk.)

Dr. Molnár Gyula
Zöld Párt

■ „Farmergazdaság – parképítés”

■ Bemutató a Talent Centerben

A szép emberi környezetért

Kis- és hobbykertek gazdáinak, park- és kertépítőknak, virágkertészeknek, tanyásgazdáknak, farmereknek szerveznek találkozót, vásárral egybekötött kiállítást mártól Szegeden, a Talent Centerben.

A szép fekvésű, közel nyolcektáros parkban hagyományt szeretné fejleszteni, évente tavasszal és ősszel megakarlják rendezni a kertészek, a termelők közvetlen találkozója a növénysszaporítók, magtermelőkkel, a mezőgazdasági eszközöket, gépeket gyártókkal, illetve azon iparágak művelőivel, melyek a szabadidő zöld-környezeti hasznos, kellemes eltöltéséhez készítenek eszközöket, bútorokat. Várják természetesen a környezetvédőket is, és persze mindazokat, akik a természet

tésükkel a mozgáskorlátozott ember is nagyobb önbecsülésel élhetne tovább.

Minderre egyelőre nincs alkalmas hely városunkban. Pedig a rászorulóknak nincsenek kevesen. Dr. Salgó László megdöbbentő arányról beszélt: a lakosság tíz százaléka számítható a bizonyos fokú mozgáskorlátozottságtól szenvedők közé! Szegeden ez megközelítőleg 20 ezer embert jelent, közülük 3-4 ezer súlyosan mozgáskorlátozott.

Palánkai Tibor építész terveket készített a Csaba utcai népi lakóház felújítására, bizonyos fokú – és az eredeti szerkezetet tiszteletben tartó – átépítésére, valamint a kiegészítő épületszárny fölépítésére. Összesen 380 négyzetméternyi területet fognának át a rehabilitációs központ terei. Úszómedence, különleges eszközökkel felszerelt gimnasztikai helyiség, gyermekek számára berendezett játszó- és foglalkoztató szoba kerülne az épületbe – ha lenne rá elég pénz.

Ugyanitt a későbbiekben lehetőséget biztosítanának arra is, hogy a legjobb szellemi képességű mozgáskorlátozottak akár felsőfokú iskolai végzettséget is szerezhessenek.

A mai áron számolt költségeket 30 millió forintba becsülik. Az alapítványnak jelenleg 1,1 millió forintja van. Eddig 1,2 milliót költöttek az építésre, a műemlékvédelemtől '92-ben 2 millió, tavaly 3 millió forint támogatást kaptak. Persze mások is segítik az alapítványt (valamennyiüket lehetetlen itt felsorolni), amelynek kuratóriumi elnöke *Gyulai Endre* megyés püspök.

A legsürgősebb munkákhoz most 3-4 millió forint kellene. Még ennyi sem áll rendelkezésükre. Dr. Salgó László számolt a város segítségére, ám azal is tisztában van, hogy *tervük nem sikerülhet országos támogatás nélkül.*

A Mozgáskorlátozott Fiatalok Rehabilitációs és Sport Centruma Alapítvány, Szeged számlaszáma: 280-11082.

Nyilas Péter

Sz. M.